

Izhaja tedensko.
Poština plačana v gotovini.
Uredništvo: Narodni dom,
Tajništvo Narodno-socijalistične stranke. Telef. št. 77.
Inserati po dogovoru.

NOVA PRAVDA

Posamezna številka stane K 15
Upravništvo: Ljubljana, Gradišče 7, Telefon št. 7
Naročnina: Mesečno 6 kroj
Glasilo NSS v Jugoslaviji.

Jugoslavija.

Ljubljana, 31. marca 1921.

Vlada je dobila večino, to se pravi pri glasovanju o sprejetju ustave, kakor jo je predložila sedanja vlada, bo glasovalo za vladni načrt toliko poslancev, da bode ta predlog sprejet. Za sprejetje ustave v predloženi obliki bodo glasovali radikalci, demokrati, kupljeni Muslimani in pridobljeni poslanci SKS. Radikalci so izključno srbska stranka, vsi poslanci radikalnega kluba so Srbi iz vseh delov naše države. Istotako je skoraj tudi demokratski klub povsebinski sestavljen iz srbskih poslancev. Trije Slovenci in nekaj Hrvatov, ne izpremenijo na stvari nič bistvenega. Pri Muslimanih pa je težko reči, kam jih bolj vleče srce, ali k Srbom, ali k Hrvatom, kdor jih boljje plača, ta jih pa ima za seboj. SKS pa je izključno slovenska stranka. Tako si lahko predstavljamo kako je sestavljena sedanja večina naše vlade, ki hoče dati naši državi temeljno ustavo.

Mogoče je, da bode ustava sprejeta v obliki in z vsebino, kakor jo je predložila sedanja vlada. Mogoče je, toda gotovo ni, kajti opozicija je še jako močna in ima za seboj še mnogo drugih argumentov, ki jih bo morala vlada na vsak način upoštevati, ako hoče, da ne izgubi na ugledu tam, kjer je ugled najbolj potreben, to je v inozemstvu. Kredit naše države v inozemstvu je padel na ničlo, potemtakem pač ne more biti v interesu vlade, ugled naše države še bolj diskreditirati.

V naši državi živi sicer en sam narod, ki ima tri imena. Toda ta narod še ni živel v skupni državi, razvoj posameznih plemen je bil popolnoma različen drug od drugega. Ne samo to, v zgodovini teh treh plemen srečamo, saj nam ni treba iti preveč daleč nazaj, celo sovražno razpoloženje enega plemena napram drugemu. Bile so okolnosti in interesi tretjih, ki so zakrivali te žalostne pojave. Tisoč let se je učilo te tri plemena, da so samo Slovenci, oz. Hrvati ali Srbi. Sedaj pride naenkrat preobrat in hočejo nekateri čez noč prevreči zgodovino tisočih let. To je nasilje in nobeno nasilje ni dobro. Mi smo popolnoma prepričani, da hočejo biti dobri Jugoslov. pripadniki vseh treh plemen, toda zaenkrat hočejo biti pripadniki Jugoslavije pod lastnimi imeni. Zakaj bi se jim to ne pustilo, ne

razumemo. Vsak kdor ljubi svojo domovino, mora in hoče isto poznati, poznati pa more zaenkrat le ožjo domovino. Prepričani smo, da ako bode ljubili ožjo domovino nad vse, bo ljubil sčasoma tudi širšo domovino z isto ljubeznijo. Ljudem je treba dati priložnost, da se počasi navadijo.

To vedo tudi naši demokrati. A zakaj delajo drugače, kakor pa zahteva zdrava pamet? Zato, ker presojuje vse s strankarskega in ne z državnega stališča. Demokrati mislijo, ako pojde proces spojitve polagoma, bodo dobili v Sloveniji politično moč klerikalci in oni bodo pritisnjeni ob steno. Toda kje stoji, da morajo v Sloveniji gospodariti le klerikalci? Klerikalci niso postavljeni od pamtveka za gospodarje v Sloveniji. Naj delajo druge stranke enako. Naj druge stranke ne politizirajo za gostilniškimi mizami, naj primejo krepko za delo in videlo bodo, da klerikalno gospodarstvo ni od pamtveka. Ako pa bodo druge stranke lenarile, kakor so do sedaj, jim pa sčasoma tudi centralizem ne bode pomagal nič. Kljub centralizmu bodo izgubile vso moč in vso veljavo.

Ustavo presojava mi iz popolnoma drugega vidika, kakor državotvorni demokrati. Ustava mora biti taka, kakor to zahtevajo državni, gospodarski in upravni interesi, nikdar pa ne sme biti taka, kakor to zahtevajo strankini interesi. Centralizem je v današnjem času proti državnemu interesu, on ni vstanu, da bi vplival privlačno, centralizem bode odbival in to je za našo državo največje nevarnosti. Centralisti bodo, to že še doživeli, morda prav kmalu.

Vlada ima za ustavo večino, toda ta večina je taka, da se vidi, da jo hoče samo eno pleme, medtem ko so druga plemena proti. Mi moramo pa dobiti tako večino in tako ustavo, ki bodo za njo glasovale z veseljem vsa tri plemena. In ko se bode zgodilo to, potem bomo lahko rekli, da bode naša država močna na znotraj in bode imela ugled na zunaj.

Politika Rusov v Jugoslaviji.

Naši časopisi prinašajo tu in sem prav resne vesti, da bode mogoče navsezadnje vendar le prišlo tako daleč, da se bode naša država vmešala v ru-

sko zmešnjavo. Vsi obiski antantnih generalov v Beogradu se smatrajo tako, da se nekaj pripravljajo. V naši državi živi okoli 400.000 ruskih beguncev in je prav dobro, ako zvemo, kaj ti ruski begunci prav za prav mislijo in kaj zasledujejo. Belgrajski dopisnik pariškega lista „Journal des Debats“ „Albert Mousset“ je poslal svojemu listu vsebino pogovora, ki ga je imel z glavnim komisarjem ruskih beguncev v Jugoslaviji Sergijem Paleologuem, ki mu je povedal nekoliko besedi o ulogi rusk. beguncev. G. Paleologue deli ruske begunce na dva dela; na one iz leta 1917, ki se nahajajo danes v Parizu in Nici in na begunce iz leta 1920, ki so živeli pod boljševiškim režimom. Kar se tiče prve skupine beguncev, ki so še danes pristaši Kerenskoga, misli Paleologue, da ti nimajo nobene pravice brigati se za Rusijo. Da „prenovijo“ Rusijo, so zmožni edino le oni Rusi, ki so pobegnili leta 1920. G. Paleologue je rekel: Druga skupina beguncev se sestavlja iz zadnjih pristašev Denikina in Wrangela in žive sedaj povsebinski v Srbiji. Ta skupina ne misli, da je bilo v stari Rusiji vse prav, pač pa je mnenja, da revolucija ne more uničiti stare temelje ene države, pa naj si dela tudi z močno demagogijo. Le ruska grupa, ki živi danes v Srbiji more odpreti pota razvitku Rusije. Prava Rusija, ta čaka na poziv popularnega carja, paži in molči. K besedah, ki jih je izrekel voditelj ruskih beguncev g. Paleologue, je dodal Mousset sledeče: Kako tudi mislimo o besedah, ki jih je povedal g. Paleologue, ne smemo pozabiti, da Rusi iz Srbije, ki ne dajo nobenega povoda, da se o njih mnogo govori... predstavljajo eventualni ele-

ment monarhistične restavracije, ki je pripravljen, da dela hitro in odločno.

Naša javnost se vse premalo bavi z ruskimi begunci v naši državi. Čisto gotovo so nam ruski begunci, kot bedni Slovani dobro došli, toda ako uživajo našo gostoljubnost, smemo zahtevati, da ne spravljajo gospodarja v kakke pustolovščine. — Toda potovanja generalov v Beograd nas vznemirjajo sedaj tembolj, ker moramo misliti, da je med temi potovanji in rusk. begunci v naši državi ter med našo državo neka vez. Ako hočejo ruski begunci svojega carja, naj ga čakajo, nas pa pustijo pri miru. Vsekakor pa bi bilo potrebno, da bi se naša javnost sedaj, ko smo zvedeli iz ust voditelja ruskih beguncev namene, ki jih zasledujejo ruski begunci, za dejanja ruskih beguncev bolj brigala, kakor do sedaj.

Vojaška zveza med Jugoslavijo in Francosko.

Laški listi poročajo, da je sklenila naša država s Francijo vojaško zvezo. Čudno, kako hitro nas Francozi najdejo, kadar nas potrebujejo. Drugače pa ne vedo, kje je Jugoslavija.

Še le sedaj.

V Sibiriji, zlasti pa v Vladivostoku se nahaja še veliko število naših rojakov, bivših avstroogrskih vojakov, ki so bili vjeti na ruski fronti. Sedaj, po treh letih je razpravljal (če je res) o tem važnem vprašanju naš ministrski svet in odobril kredit, da se naši vojaki prepeljejo v domovino. Na izvoznice in ministrske stolce se je gospoda spomnila pa že pred tremi leti. Ševeda skrb za ubogo paro ni državna potreba.

Svetovni pregled.

Ljubljana, dne 31. marca 1921.

Pred Veliko nočjo sta izšli dve knjigi, pisani od oseb, ki so igrale v svetovni vojni veliko vlogo ali pa so vsaj imele popoln vpogled v tiste kroge, kjer se dela velika politika. Eno knjigo je spisal vodja nemške socialne demokracije Scheidemann, drugo knjigo je obelodanil bivši ameriški državni tajnik Lansing.

Scheidemann-ova knjiga začne s 24. julijem 1914, z dnem ko je poslala Avstrija Srbiji Ultimatum. »Jaz sem bil trd od nezasišnosti avstrij. ultimatum

Srbiji« poroča Scheidemann in nadaljuje: »Premišljeval pa nisem veliko (tako pravi Scheidemann dobesedno temveč sem stopil v knjigarno in kupil veliko beležno knjigo.« Iz ene knjige jih je nastalo sčasoma 26. Teh 26 beležnih knjig pa je porabil Scheidemann za svoj spis, ki ga je naslovil »Polom«.

Za nas je interesantno, kaj pripoveduje voditelj internac. soc. demokracije. Človek bi od voditelja internacionalne socialdemokracije pričakoval pač vse nekaj drugega, kakor pa d

Podlistek.

Fr. Rojec:

Obupan jezdec.

Bilo je v ponedeljek 17. prosinca tega leta. Po več dnevnem južnem vremenu in deževju je sneg v Ljubljani skupnel popolnoma. Prejšnji dan je bila lepa nedelja. Solnce je sijalo, po deževju izprana pota so se začela osuševati. Tudi ponoči je bilo nekaj časa jasno, in tla so pomrznila. V ponedeljek zjutraj je bilo zopet oblačno in zemeljska površina je bila na rahlo zasnežena, da je bila videti, kakor bi jo bila ponoči pobelila močna slana. Redke snežinke so počasi padale izpod nizkega sivga obnebja. Ker ni bilo hudega mraza, so se tajale po hodnikih ob mestnih hišah, in pod nogami se je delala blatna mokrina.

Kmalu po osmi uri sem šel tisti ponedeljek po Knaflovi ulici proti Bleiweisovi cesti. Klicala me je v oni del mesta dolžnost službenega opravka. — Ostale so za menoj prve hiše omenjene ulice. Pred menoj sta se pokazali na odprtem prostoru dve znameniti stavbi, ki se tako rad ozrem po njih, kadar grem mimo; še raje pa obiščem njune notranje prostore ob vsaki ugodni priliki. Na desni se mi je dvigalo operno

gledališče, ki je zdaj hram najvišje gledališke umetnosti Slovencev. Na levi je vstala bolj v daljavi za skromnim javnim vrtičem z Valvazorjevimi spomenikom v sredi palača ljubljanskega muzeja, ki hrani vsakovrstne zgodovinske, prirodosnanske in umetniške zbirke iz davne preteklosti, kakor tudi iz sedanjosti.

Sel sem po oni strani ulice, kjer stoji muzej. Prišel sem do drevoreda, ki se začinja ob muzejskem javnem vrtiču z dvema vrstama dreves, a na drugi strani ob gledališču le z eno vrstjo. Ta drevored ima tudi še to izjemno posebnost, da Ljubljancani iz meniškega neznanega vzroka ne dovolijo njegovim mladim kostanjem, da bi svobodno raztezali svoje veje v zrak, kakor druga drevesa. Vse veje so jim dali požagati nekaj metrov nad debelimi razrastki. Drevje žalostno moli svoje prikrajšane ude kvišku, da je podobno pohabljenemu človeku, ki čepi s svojimi bergljami ob cesti in prošil milodarov.

Zatopljen sem bil menda v jako resne misli, da nisem prej opazil jezdec, ki se je zdaj tu v drevoredu kar nenadoma pojavil pred menoj. Visok konj rumenkaste barve in obtisnjenega života je počasi pristopical od leve po poti pred muzejem, prekoračil drevored in stopal na ulico. Na konju je sedel

mlad gospod z močno temno rjavo brado, oblečen v svetlo rjavo suknjo in okrog vratu je bil zapažen s sivo volneno pasico. Razume se, da je imel na rokah rokavice in na glavi klobuk, ki je bil tudi siv, a o rokavicah več ne vem, če so bile rjave ali črne.

Postal sem in gledal za konjem. Zanimali sta me njegovi izredno visoki zadnji nogi, ki sta bili spodaj močno zakrivljeni na znotraj. Kadar se je dvignila ena noga, da je stopila naprej, je vselej zadela s kopitom ob kopito druge noge. Mislim sem si: „Ta konj bi pa ne bil za hitro ježo. Izpodbil bi sam sebe in se prekucnil z jezdecem sredi najlepše ceste!“

Konj je napravil po ulici proti Bleiweisovi cesti le nekaj korakov, že ga je jezdec obrnil in polglasno zastokal: „To je res za obupati! Tam avtomobil, tu veje na poti!“ Kmalu bi se bil prestrašil in obupan obrnil še jaz. Vendar sem prej stopil iz drevoreda na ulico in pogledal po nji, da vidim, kakšno grozno zapreko je bradati jezdec zagledal pred seboj, da ni mogel naprej. Pomiril sem se. Na levi strani ulice nasproti muzeju je stalo v drevoredu še nekaj kostanjev s celimi vejami. Dva delavca sta visela na dveh drevsih in ju pridno obžagovala. Pod njima so bile nakopičene veje in so najdaljše segale nekoliko čez sredino

ulice. Tam na desni strani pa je bilo še dovolj prostora za prehod za pešce, vozove in vsako štirinogato žival!

Jezdec je jahal mimo mene proti mestu. Jaz sem se ozrl za njim in sem se moral nasmehniti: „Tale junak!“ Obenem pa se mi je čudno zazdelo, kako da ni izustil svojega obupanega vzdihla. Ne vem zakaj mi je to prišlo na misel. Morda zato, ker je njegova slovenščina ciknila na nemščino ali zato, ker si nisem mogel misliti, da bi bil ta žalostni junak slovenskega rodu!

Napravil sem ovinek po ulici mimo vej in pogledal po strani na delavca. Bila sta oba mlada in oblečena v kratka suknjiča kakor ob drugem letnem času. Zagala sta kar naprej, in veje so padale na tla. Z rokami in očmi sta bila zaposlena pri svojem delu in nič nista videla, kaj se godi spodaj na ulici. Gotovo tudi jezdec nista opazila. On pa se je najbrž prav na ta delavca v srcu jezil, ker sta mu napravila z obžagovanjem dreves tako npriliko in ga pognala v obup! Jezil se je morda celo tudi na pusto meleno, sneženo vreme ter na solnce, ker noče sijati takrat, ko se on blagovolj napotiti na svojem visokem konjiču na izprehod ali po kakem velevažnem in neodložljivem opravku!

(Dalje prih.)

vstopi pred neizogibnim izbruhom vojne v knjigarno in si kupi beležno knjigo. Voditelj internacionalne socialnedemokracije Scheidemann je predvsem Nemec. To srečamo v njegovem spisu vedno in vedno. Sedaj je nam tudi jasno, da je morala doživeti ob izbruhu vojne internacionala polom, kakor ga je v resnici doživela.

Scheidemann je upal na nemško zmago, kakor so to upali vsi in da zmaga nemška misel mu je bilo več vredno, kakor da bi zmagala internacionala. Šele ko je šel v Stockholm in tam videl in spoznal svetovni položaj, se mu je začelo svitati, da bode mogoče Nemčija v svetovni vojni le podlegla. Tedaj se le začne vodja internacionalne premišljevat, pa ne kako bi rešil internacionalo, temveč kako bi rešil Nemčijo.

Po letu leta 1917, torej po času, ko je bila Nemčija radi neuspeha vojne s podmorskimi čolni razočarana je povedal Scheidemann ministru zunanjih zadev, ki ga je poklical k sebi, da na zmago nihče več ne veruje. Resnično pa je nastalo nezaupanje med nemškim ljudstvom splošno. Hindenburg in Ludendorff sta hotela imeti podmorsko vojno predvsem za to, da povzdigneta moralo med vojaštvom, kajti morala se je začela čudno majati. Pred Verdunom so pognale 4 francoske divizije, 5 nemških divizij v beg oziroma so jih vjele. Državni tajnik Zimmermann je rekel že leta 1917, da je vojska zgubljena, ako bode vojska trajala še eno leto bode morala Nemčija sprejeti vsak mir. Približno istega mnenja je bil Bethmann. Ta dva državnik skupno s socialnedemokrati so hoteli rešiti kar bi se za Nemčijo še rešiti dalo. Toda računali so brez generalitete. Hindenburg in Ludendorff sta imela faktično vso moč v rokah. Nikdar ni dobro ako imajo generalni prevleko moč, za Nemčijo pa je bito to naravnost usodepolno. Hindenburg in Ludendorff nista imela pojma kako stojijo stvari doma. Delavci so padali v delavnicah in tovarnah od gladi. Glad, sila in bolešt so razjedali nemško ljudstvo. Vse ni nič pomagalo, volja Hindenburga in Ludendorffa je ostala merodajna. Bethmann in Zimmermann sta morala odstopiti, prišlo je celo tako daleč, da je Hindenburg zagrozil, ali morata pasti Bethmann in Zimmermann, ali odstopita Hindenburg in Ludendorff. Interesantno je kaj je povedal tajni svetnik Rietzler v pogovoru s Scheidemannom. »Bethmann in Zimmermann« je rekel Rietzler »sta morala odstopiti, ne ker nista dosegla nič, temveč ker sta dosegla vse, kar je bilo v tedanjih časih doseči mogoče«.

Torej skoraj poldrugeto leto pred polomom je vedel Scheidemann, je vedel socialdemokracija, da bo Nemčija zgubila vojno in kljub temu so nemški socialdemokrati podpirali nemško vlado do zadnjega. Celotno Nemčijo sta vodila

dva moža Hindenburg in Ludendorff. Bila je to diktatura dveh generalov in socialdemokrati so to natančno vedeli in kljub temu so podpirali diktaturo Hindenburga in Ludendorffa. To je pač dokaz, katerega ni mogoče ovreči, da nemška socialdemokracija ni čutila internacionalno in tudi danes ne čuti internacionalno. Nemški socialdemokrati so v prvi vrsti Nemci.

Po pólomu je postal Scheidemann prvi uradnik nemške republike. Kot tak je rajši demisijsiral, kakor pa, da bi sprejel pogoje, ki jih je antanta stavila Nemčiji. Nemčija more biti ponosna na narodno zavednost nemškega dela internacionalne socialne demokracije.

Ako prečitamo pazno knjigo, ki jo je spisal Scheidemann, nam postane jasno, zakaj je morala propasti internacionala. Vsi člani internacionala so bili skrajno narodni, da naravnost ne trdimo, šovinistično narodni.

V ameriških in angleških listih objavlja bivši ameriški državni tajnik Lansing utise, ki jih je dobil na pariški mirovni konferenci. Kolikrat smo se vprašali, kako je bilo mogoče, da se je sklenil tak mir, ki ne pomeni nič drugega, kakor da se je vojsko preneslo na drugi čas. Lansing nam opisuje vlogo, ki jo je igral na mirovni konferenci Wilson, pove pa tudi, da je bil edini, ki je na mirovni konferenci komandiral Clemenceau. Lansing se je udeležil 76 sej »sveta devetih mož«. To je bila srednja skupina med štirimi velikimi zastopniki: Lloyd George, Wilson, Clemenceau in Orlando ter med plenarnimi sejami konference. Lansing govori objektivno in z veliko odkritosrčnostjo, iz vsega pa se jasno vidi jeza in nezadovoljnost nad vsem, kar je mirovna konferenca naredila. Lansing nam odkriva zmote, ki jih je napravil Wilson ter opisuje nasilnost francoskih in italijanskih šovinistov.

Kako je bilo mogoče, da so dobili predsednika ameriških držav na konferenco — kako je bilo mogoče, da so ubili na konferenci ves idealizem Wilsona? Wilson je prišel v Francijo in bil tam sprejet s častmi, kakor jih dosedaj ni doživel noben kronani vladar. Sprejeli so ga kakor svetnika, navdušenje francoskega ljudstva za Wilsona je mejilo na norost. Sprejem je bil tak, da bi zmotil tudi drugega moža, ki bi ne dal toliko na priznanje množice in javno laskanje. Od tega trenutka naprej je postal Wilson popolnoma drugi človek in to je bil že prvi povod, da je na mirovni konferenci podlegel. Kajti tudi vodilni možje so bili polni laskavega priznanja in Clemenceau je bil naravnost mojster v umetnosti, kaj prav prijaznega povedati. Državniki vseh evropskih veledržav so bili polni hvale krasnih idej, ki jih je prinesel Wilson v Evropo. Kmalu pa se je pokazalo, da je bilo vse laskanje lažljivo, ter da so se Wilsonu le laskali, da bi

ga spravili na led in to se jim je v polni meri posrečilo.

Wilson je prišel, pravi Lansing, popolnoma nepripravljen. Ničesar drugega ni prinesel s seboj, kakor znanih 14 točk ter izjezan načrt o zvezi narodov. Tako se je moglo zgoditi, da so izdelali glavne mirovne točke Angleži in Francozi ter da sta imela inicijativo vedno Lloyd George ali Clemenceau.

Prebrisani Clemenceau je izvršil celo to umetnost, da Wilson ni bil izbran predsednikom mirovne konference, temveč da se je udeleževal mirovne le kot navaden delegat. S tem je bil upliv Wilsona uničen. Lloyd George, Clemenceau in Orlando so kmalu spoznali, da je Wilsonu veliko na tem ležeče, da se ustanovi zveza narodov. Ujeli so Wilsona s tem, da so mu laskali, da bode zveza narodov največjega pomena za človeštvo. Tako so Wilsona spravili z glavnega tira, kjer so potem sami delali, kar so hoteli.

In Clemenceau? Lansing nam poda krasno sliko tega zli duha, ki je faktično diktiral mirovni konferenci. Tajništvo mirovne konference je bilo francosko in zastopniki drugih držav niso nikdar pravočasno zvedeli za dnevni red, tako da je bila vsaka priprava izključena. Nepozabljiv ostane pogled na starega moža, pravi Lansing, kako je stal z na širokih ramah vzdano glavo, v sivih rokavicah z namizo naslonjenimi rokami. V začetku govori počasi in enolično, kmalu pa se večja ostrina, hitrejši in hitrejši prihajajo stavki iz njegovih ust, kakor da bi metal besede delegatom v obraz. Komaj, da je končal, že je zakričal, ne da bi čakal glasovanja: sprejeto. Ako si je upal kdo kljub temu kaj oporekati, ga je zaničljivo zavrnil in rekel: Dovolj je tega. Na mirovni konferenci je bilo bolj srednjeveško, kakor današnjemu času odgovarjajoče, bolj despotično kakor demokratično. Bila je to burka, bila pa je tudi zaloigra. Bila je to burka za tiste, ki so bili navzoči na seji, a bila je to zaloigra za milijone onih narodov, ki so prišli v nesrečo sami radi tega, ker je en človek tako hotel.

Naši čitatelji sedaj vidijo, kako se je delalo na mirovni konferenci, kako malo so se brigali za pravico, delali so z zvijačami in nečednimi sredstvi, radi tega pa je tudi gotovo, da bode stavba, katero so postavili na pariški mirovni konferenci čisto gotovo razpadla.

Nemčija.

V Nemčiji so nastale zopet notranje homatije. — Čisto gotovo, je, da je nemško ljudstvo radi zasedanja nemškega ozemlja po antanti hudo razburjeno. Ta razburjenost je prišla popolnoma prav komunistom in misli-

mo, da ne trdimo preveč, ako rečemo, da tudi nemškim reakcionarjem, vse-nemcem in junkerjem. V Moskvi delajo na vse kriplje, da bi zanetli svetovni požar in ne izpustijo nobene prilike. Tako je zagrabila Moskva tudi nemško nezadovoljnost in nemški komunisti so hoteli porabiti to priliko, da bi dobili nekaj uspehov. Nastali so v nemških mestih pretečen teden veliki nemiri, ki niso bili nič nedolžni temveč so zasledovali velik preobrat. Težki boji so bili v Eisleben, kjer je bilo 20 mrtvih. V Magdeburgu so komunisti jurisali mestno posvetovalnico ter raztrčili z dinamitom hišo generalnega ravnatelja. Bilo je nekaj mrtvih in težko ranjenih. V Torgau je bilo pri bojih 8 mrtvih, 6 komunistov in 2 vojaka. V Halle je prišlo do bojev na barikadah. V Hamburgu in Berlinu je prišlo istotako do resnih spopadov. V Berlinu so hoteli z dinamitom razstreliti policijsko ravnateljstvo.

Komunisti so silili delavce, da so stopili v stavko ter da so stopili v vrste aktivnih bojevnikov.

Italija.

Enake vesti prihajajo iz Italije. Na Laškem močno vre in ljudstvo ima menda vzrokov dovolj, da je nezadovoljno. Da ima tudi na Laškem Moskva svoje prste vmes je gotovo. V prvi vrsti je seveda kriv vseh dogodkov današnji družabni red, ki ne pozna pravic, ki pozna le voljo močnejšega.

Grška.

Zadnjič smo poročali, da se misli Grška s Turčijo bojevati. Sedaj prihajajo poročila, da so se sovražnosti pričele, poročila nam pa povedo tudi, da so bili Grki že tepeni ter da letijo s polnim parom — nazaj.

Anglija.

Anglija je sklenila z boljševiško Rusijo trgovinsko pogodbo. Je to trgovinska pogodba, ki se je sklenila pod čudnim pogojem, da sme Rusija pogodbo odpovedati, ako bo Angliji zaplenjeno rusko zlato ali druga ruska imovina v prid upnikov Rusije, ki imajo od Rusije terjati dolgove, ki jih je napravila Rusija, ko je vladal še car. Kaj bo rekla k temu koraku Anglije Francija, ki je posodila svoj čas carju 40 milijard, to očitvidno Angličje ne briga čisto nič. Da pa Francijo vendar malo potolažijo, je v tej trgovinski pogodbi rečeno, da se bode o vprašanju dolgov govorilo tedaj, ko se bode sklepalo med Rusijo in antanto mir. Interesantno je to, da sta sklenili Anglija in Rusija trgovinsko pogodbo, ne da bi bil sklenjen med tema državama mir. Sta še vedno v vojnem stanju, toda trgovinsko pogodbo sta že sklenili. Anglija rabi Rusijo, Rusija Anglijo. Le-

Po svetu.

Kako drago je v Ameriki? Znana komorna pevka Selma Kurz se je pretečen teden vrnila iz Amerike na Dunaj. Poročevalcu „N. F. P.“, ki jo je obiskal z namenom, zvedeti nekaj zanimivih stvari iz Amerike, je povedala med drugimi jako interesantni podatki cene, ki veljajo danes v Ameriki. Stanovanje v hotelu stane dnevno 36 dolarjev, to je po današnjem kurzu dolarja v našem denarju 4320 kron. Izvošček od kolodvora do hotela stane 15 dolarjev, to je 2100 naših kron. — Obed v hotelu stane 6 dolarjev, je 840 naših kron. Najmanjša napitnina znaša 1 dolar, to je 140 naših kron. Stane torej v Ameriki enkrat spati, enkrat obedovati, enkrat se z izvoščkom peljati in ena napitnina 7400 naših kron. Da je to ravno ceno, to bi niti jugoslovnski veržnik ne mogel trditi.

Prošnja za sočutje in volilni glas. Peticijski odbor parlamenta v Budimpešti se je te dni pečal s prošnjo, da se razveljavi izvolitev poslanca Gabrijela Benkő. V prošnji, katera ni brez humorja, je med drugimi navedeno tudi, da je Benkő razširjal za časa splošnih državnih volitev vest, da je umrl. Vest je pridal zadnjo njegovo željo in ta je bila, da bi ga naj volilci volili kljub temu, da je umrl. Na glasovnico naj le

napišejo njegovo ime, zraven imena pa naj napravijo križ. Na ta način je dobil Benkő veliko glasov, ker ga je veliko volilcev volilo iz pietete. Prej, da je pustil razširjati vest o svoji smrti, je potoval po volilnih potovanjih v spremstvu čevljarja, kateri je meril volilcem nove čevlje, kajti Benkő je rekel, da bode preskrbel kmetom nove čevlje.

Nov način umora. Senat države Utah je sprejel zakon, da se usmrtilo na smrt obsojeni s strupenimi plini. Tudi ta napredek imamo zahvaliti svetovni vojni.

Palaca v zraku. Prvi angleški osobni zrakoplov, o katerem se je dolgo govorilo, je izgotovljen. Pišejo, da je ta zrakoplov prava palača, ki leta po zraku ter da lahko konkurira z vsakim prvovrstnim hotelom. Prostora ima za 50 oseb. Izgleda kakor Pullmannovagon na perotih. Spalnica je popolnoma enaka spalnici v železniških vozovih, tako da služi po dnevu za salon. Vsi prostori so vezani s telefonom, z zemljo pa je zvezan z brezžičnim brzojavom. Prvi polet novozgrajenega zrakoplova pojde v Egipt.

Dohodki prezidenta ameriških držav. Novi predsednik ameriških držav dobi letno plačo v znesku 15.000 funtov šterlingov. Ta plača je trikrat večja kakor je bila plača prvega predsednika Georgea Washingtona, katera

je veljala do leta 1873. Tedaj je bil na novo izvoljen general Grant, ki je izjavil, da s 5000 funti ne more izhajati, radi tega so mu povečali plačo na 10 tisoč funtov. Leta 1905 je bil na novo izvoljen za predsednika Roosevelt in je zahteval, da se mu zviša plača na 15 tisoč funtov. Razen plače ima predsednik popolno oskrbo v Beli hiši, more brezplačno potovati po celi državi in ima še druge ugodnosti, katere mu je priznal kongres. Ako se računni vse, plača država predsedniku 50 tisoč funtov, to je naših kron 27 milijonov 600 tisoč. Predsedniku dostavlja plačo v kuverti vsakega prvega v mesecu sekretarica v finančnem ministertvu.

Kaj se krade na Dunaju. V Hitzingu so ukradli dve plošči z napisi: Rettichgasse in Isbarygasse. Pri enem mostu so bile ukradene tri ulične svetilke. Modri tat je najbrže mislil, da bo mogel s temi svetilkami razsvetliti svojo sobo. Pri nas v Ljubljani so tatje bolj izbirčni in kradejo boljše stvari, kot so ulični napisi.

Otroška beda v srednji Evropi. List „Le Pouple“ priobčuje statistiko otroške bede v Srednji Evropi. — V Nemčiji je milijon otrok bolnih, v Avstriji je od gladi umrlo 70.000 otrok, na Madžarskem je od 100.000 v prejšnjem letu rojenih otrok 45.000 bol-

nih in na Poljskem strada milijon otrok v pravem pomenu besede.

Skoro poldrugeto milijon brezposelnih v Angliji. Število brezposelnih je zadnji teden narastlo za 57.386 oseb. Vsega skupaj je sedaj na Angleškem 1.375.490 oseb brez dela.

Iz sovjetske Rusije. Društvo sovjetskih uslužbencev skupaj z zastopniki delavskih in kmetijskih sovjetrov je odobrilo načrt nove ureditve sovjetskega upravnega aparata, kojega namen je zmanjšati število uradništva in poenostaviti upravo. — Sovjetska vlada pozivlja ruske emigrante, naj se vrnejo v domovino in pomagajo pri delu gospodarske povzdige mesta da žive v inozemstvu od milosti drugih. — Francoska vlada je ustavila Wranglovcem vse podpore in jim predlagala, naj se ali vrnejo v domovino ali pa izselijo v Sao Paulo v Braziliji kjer jih čaka delo.

Deželni zbor romunske socialistične stranke je odklonil pristop k III. internacionali in odločil prepustiti končno odločitev splošnemu glasovanju romunskega proletarijata, ki se bo vršilo 8. maja. Ti sodijo, da bodo Leninovi pogoji z veliko večino odklonjeni.

Širite „Novo Pravdo“.

in hvali angleške kapitaliste. Lloyd George pa je pokadil Leninu in rekel, da so voditelji boljševiške Rusije prav zmožni ljudje. Obe stranki hočeta pridobiti na času in si hočeta trenutno pomagati. Na angleškem raste strah vsem kapitalistom moč delavske stranke prav sumljivo in Lloyd George računa, da si bode pridobil precej simpatij v angleških delavskih krogih, ako jim pokaže, da je odpustil rdečemu paprežu in mu podal roko. Na drugi strani

pa bi Lloyd George rad pomagal tudi angleški industriji in kolikor mogoče spodrinil nemško industrijo, ki grozi poplaviti celo Rusijo. Pa tudi Lenin rabi Anglijo, rabi industrijske produkte, nujno potrebno je, da povzdigne gospodarstvo Rusije in se poslužuje pri tem zapadnega kapitalizma, da bi potem potom tega ovinka razširil komunizem. Lenin in Lloyd George hočeta prekaniti eden drugega, kdo bo tisti, ki bo končno ogoljufan?

Slovenija.

Volilci Ljubljane, Celja, Maribora in Ptuja.

Blizajo se občinske volitve. Občinske volitve za Ljubljano, Maribor, Celje in Ptuj so že razpisane in se bodo vršile v torek dne 26. aprila. Volilo se bode v Ljubljani 48 odbornikov in 49 namestnikov, v Mariboru 40 odbornikov in 40 namestnikov, v Celju 32 odbornikov in 32 namestnikov in v Ptuj 24 odbornikov in 24 namestnikov. Volišče bo v Ljubljani 14, v Mariboru 5, v Celju 2 in v Ptuj 1.

Volilni imeniki, večinoma bodo tisti, ki so veljali za volitve v konstituanto bodo v Ljubljani, v Mariboru, v Celju in v Ptuj razporejeni 3 dni in sicer 31. marca, 1. in 2. aprila od 9 do 12 ure dop. in od 15 do 19 ure popoldan.

Kandidatne liste morajo biti vložene do 5. aprila do 19. ure, v Ljubljani pri poverjeništvu za notranje zadeve, v drugih mestih pri okrajnih glavarstvih, in sicer na tiskanem obrascu, ki ga je dobiti na magistratu oziroma okrajnemu glavarstvu ali pri poverjeništvu za notranje zadeve.

Opozorjamo naše organizacije, da grejo nemudoma na delo, čas je kratek in je nujno potrebno, da se po-

rabi vsaka minuta. Naša mlada stranka je pokazala pri volitvah v konstituanto toliko moči, da se nam ni treba bati ničesar, seveda samo ako bode napravil vsak svojo dolžnost. Ne ozirajte se na razne klepetave govornice ljudi, ki so v službi drugih strank. Naša deviza mora biti delo, in zopet delo. Le z delom bomo zopet zmagali, le z delom bomo zamogli nuditi ljudstvu vse, kar potrebuje.

Tovariši! Na delo, 26. april mora biti dan naše zmage, 26. aprila mora narodno-socialistična misel zmagati.

Kako dela pri nas vlada draginja. J. L. piše: Neki osješki trgovec je naročil v Pragi 2 kg, to je 36 parov usnjatih rokavic. Za te rokavice je plačal tranzitne carine v Avstriji 242 $\frac{1}{2}$ avstrijskih kron. Ta denar se mu je potem povrnil. Za iste rokavice je plačal jugoslovanske uvozne carine v Zagrebu 416.60 dinarjev (1666.40 K) ali 8332 avstrijskih kron. Taka je razlika med avstrijsko in jugoslovansko carino. Potem pa naj imamo upanje, da bode pri nas draginja kedaj ponehala. Tako dolgo, da bomo imeli tako vlado kakor sedaj bo draginja vedno večja. 46.30 K carine za 1 par rokavic to je malo preveč.

Tedenske novice.

Za tiskovni sklad so darovali člani kraj. org. N. S. S. — Novomesto; Uršič Franjo 20 K, Belé Jožko 40 K, Vukadin Marija 24 K, Bukovec Franjo 20 K, Zgaga Milče 20 K, Nagelj Franjo 20 K, Geržina Ludvik 20 K, Flandija Ivan 20 K, Žvab Vinko 20 K; dalje tovariš Erbežnik Albin, Stara cerkev pri Kočevju 30 K; skupaj 234 K. Najprisrčnejša zahvala. Posnemajte!

Občinski volilni red za Slovenijo. V založbi Tiskovne zadruge je pravkar izšel nov volilni red, po katerem se bodo vršile tekoči mesec občinske volitve po Sloveniji. Volilni red, ki je izšel v jako priročni izdaji bo dobro služil občinskim uradom, glavarstvom, kakor tudi strankam, ki bodo posegle v volilni boj. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ul. 6 in velja s poštnino vred 4.40 K. ako se denar v naprej pošlje.

O nežigosanih bankovcih. Generalni inspektorat finančnega ministrstva opozarja občinstvo in interese na to, da so se v zagrebških listih razširile vesti o naknadni zamenjavi nežigosanih bankovcev avstro-ogrske banke po 1000 kron. Te vesti so prosto izmišljene. Ministrstvo ni izdalo nobenega tozadavnega odloka, ki bi predvideval zamenjavo teh bankovcev.

Eks-cesar Karl na Madžarskem. Madžarski korespondenčni urad poroča, da je na velikonočno nedeljo popoldne prišel nenadoma v Budimpešto bivši cesar Karl ter obiskal državnega upravnika Nikolaja Horthyja. Po kratkem razgovoru je bivši cesar na željo državnega upravnika, v Budimpešti prisotnih članov političnih strank in članov vlade zapustil glavno mesto — Vlada je zagotovila bivšemu cesarju, da se mu

omogoči povratek v kako nevtralno državo. V Budimpešti je vladal popoln mir. Občinstvo je komaj doznalo za prihod bivšega avstro-ogrskega cesarja.

Italija prepovedala uvoz mesa iz Jugoslavije. Italijanska vlada je ustavila vsak uvoz mesa iz Jugoslavije. Ljubljanski mesarji inajo vsled tega milijonsko škodo, ker je veliko mesa že prodanega v Italijo ter je deloma že natovorjeno. Skušali bodo prodati meso v Avstrijo in ga bodo deloma shranili v mariborskih hladilnicah, ker Ljubljana nima nobene hladilnice. Ljubljana bo te prepovedi gotovo vesela, ker se je prebivalstvu že z vseh strani napovedovalo, da o praznikih ne bo v Ljubljani niti betvice mesa. No, pri tem se bo pač upravičeno pojavila tudi škodoželjnost za tiste, ki so za sicer drag denar hoteli skrbeti za sit želodec narodnega sovražnika, rodnemu bratu pa niso hoteli niti za veliko noč privoščiti koščka skromne pečenke!

Nova tovarna. Tvrda Sajovic & Komp. je napravila na Celovški cesti št. 26 a (Sp. Šiška) tvornico kovinastih izdelkov. Tovarna je opremljena z najmodernejšimi stroji in tehničnimi pripomočki, ima lastno topilnico in livarno, brusilnico in galvanotehnično delavnico. Kakor čujemo, se bo pečalo podjetje specijelno z izdelovanjem zifonskih glav in sprejemalo v popravilo aparate za sodavičarsko in gostilničarsko obrt, za kar ni bilo v Jugoslaviji doslej še nobene tovarne. Z obratom se prične v kratkem. Pozdravljamo novo industrijo, s katero je storjen zopet en korak na poti naše narodno-gospodarske emancipacije.

Socijalno in gospodarsko gibanje.

Zagorje ob Savi. Pretečeni teden so začutili »socijalpatriotje« iz Zagorja potrebo napasti našo stranko, ter je priobčil »Naprej« zlagane poročilo o našem shodu. Dopisnik iz Zagorja, ki ne stanuje daleč proč od »Cobalovega

konzuma« je izrazil v »Napreju« po- božno željo, da se NSS ladja v Zagorju potaplja. O, vemo dobro, da vse nam nasprotna stranke to prav iz srca želijo, ako pa bodo naši nasprotniki to dočakali dvomimo. Komur še ni znano mu

ob tej priliki povemo, da se je socijal-patriotska barka v Zagorju že davno potopila in manj vredni ostanki te barke plavajo po umazani vodi politične strasti in blatenja. Pa tudi to vam ne bode pomagalo, ker ljudstvo je z egoisti že obračunalo. Mi narodni socijalisti pa zvesti svojemu programu gremo po začrtani poti naprej, da rešimo naše ljudstvo pred kapitalizmom in egoizmom in kdor se strinja z nami naj stopi v naše vrste.

St. Pavel pri Preboldu. Socijalni demokrati se na vse načine trudijo, da bi med predilniško delavstvo, ki je organizirano v Narodno-socijalni Zvezi, zanesli razdor in sovraštvo, da bi potem lahko v kalnem ribarilu in izkoriščali delavstvo za svoje strankarske namene. Obljubljajo seveda vse mogoče in njihovo glasilo »Naprej« se ne straši niti najpodlejših obrekovanj. Toda njihov namen je preveč jasen in naše narodno zavedno delavstvo ve kam spada in socijalni demokrati bodo skupili v St. Pavlu ono, kar jim gre.

Ameriška socijalistična stranka je odpovedala delegacijo v Rusijo. Kot delegati bi imeli oditi v Rusijo sodrugi: Algernon Lee, Aleksander Trachtenberg, Josip Lohen in Marjeta Ber-

gezova. Razen teh bi se imelo potovanja udeležiti nekoliko reprezentantov strokovnih organizacij. Ravno tako je sklenil izvrševalni odbor ameriške socijalistične stranke ne poslati delegatov na dunajsko mednarodno konferenco, ker je bila dana na razpolago prekratka doba, drugič, ker stranka nima zadostnih finančnih sredstev in tretjič — ker med članstvom še ni določeno enotno naziranje za mednarodno razmerje do ostalih svetovnih socijalnih organizacij.

Zahteve profesorjev. Proforsko združenje je poslalo ministrstvu prosvete zahtevo po povišanju proforskih plač, v kateri naglašajo, da bo gotovo trpel pouk, če se zahtevam ne udovolji.

Stavka pekovskih pomočnikov v Zagrebu. Vsled meznega gibanja so stopili v večini zagrebških pekarn pomočniki v petek v stavko. Sodi se, da stavka ne bo imela nikakih posledic, ker je delna in ker mojstri sami delajo.

Znižanje plač železn. uslužbencem v Londonu. Z ozirom na cenejše življenje v Londonu se bodo plače železn. uslužbencem znižale in sicer na podlagi dogovora med vlado in železn. strokovno organizacijo za pet šilingov tedensko od 1. aprila nadalje.

Prosveta.

Izobraževalno društvo »Bratstvo« je naravno organiziralo svoj tamburaški odsek. Ta odsek goji narodno glasbo, prireja tamburaške nastope i. t. d. — Da se napravi prvovrsten orkester, se razširi število izvršujočih članov od sedanjih 30 na 50. Vabijo se k sodelovanju vsi, ki imajo veselje in se zanimajo za tamburanje. Priglašajo se tajniku tamburaškega odseka Bratstvo vsak ponedeljek, sredo in četrtek od 8. - 9. zvečer in vsako nedeljo od 9. — 10.

dopolodne v društvenem lokalu, Kersnikova (Nova) ulica 5, gostilna pri Boletu (dvorišče).

Za »Bratstvo« so darovali: g. France Petelin zasebnik v Celju 40 K, Frančiška Zavodnik, gostilničarka v Celju 40 K, I. Tašker, kleparski mojster v Celju 10 K, Splošna gospodarska v Celju 200 K. Darovalcem naša iskrena hvala ter ostalim vzgled in posnemanje.

Odbor »Bratstva«.

Glavno zborovanje NSS

V soboto, 19. t. m. se je vršilo v »Veliki dvorani« Narodnega doma v Ljubljani glavno zborovanje NSS. — Zborovanja so se udeležili delegatje vseh ljubljanskih, kakor tudi skoro vseh ostalih krajevnih organizacij NSS iz vse Slovenije. Ob četrtna deset uro dopoldne je otvoril načelnik stranke tov. Deržič zborovanje s pozdravnim nagovorom. Zlasti je v znešenih besedah pozdravil slovan, brate s severa, delegate češkoslovaške socijalistične stranke, ki so se udeležili zborovanja. Njegov govor je prekinilo navdušeno pozdravljanje, posklanje »živijo bratje Čehi, živela jugoslovansko-češka vzajemnost«. V daljšem govoru je tovariš Deržič povdarjal važnost prihoda čeških bratov med nas, da navežemo z njimi novih stikov ter sklenemo čim najtrdnjšo zvezo med našo in močno čehoslovaško NSS.

Dalje je govoril o razvoju in napredku stranke in nje pomenu za narod in državo ter konstatiral, da je narodno-socijalistična misel že prodrla v vse sloje naroda.

Tajniško poročilo je podal tov. Tavčar in ga prinesemo v prihodnji številki.

Blagajnik tovariš Čebin je dal poročilo o denarnem prometu stranke, ki je v prošlem letu dosegel blizu pol milijona kron. Izdatki so bili veliki za vzdrževanje strankine pisarne, za tiskovine, shode itd., zasti pa so stranko finančno zelo obremenile volitve v konstituanto. Velikih gmotnih žrtev je zahtevalo tudi dnevno izdajanje »Nove Prave« za časa volitev. Nasproti tem izdatkom so bili dohodki tako majhni, da si je stranka morala pomagati z večjim posojilom.

Za sanacijo gmotnega stanja si bo morala stranka na vsak način priskrbeti novih virov dohodkov. Zato bo predlagal predvsem zvišanje strankinega davka.

Tovariš Est je kot član nadzorstva izjavil, da so bili računi in blagajniške knjige pregledani ter se je pri vsem denarnem poslovanju našel vzoren red.

Predlaga načelstvu absolutorij. Predlog je bil sprejet z navdušenjem.

Ker se je ob pol 11. uri vršil javen shod v Unionu, je predsednik tov. Deržič ob en četrtna 11. uro prekinil zborovanje.

Ob pol 3. uri popoldne je predsednik zborovanje na novo otvoril ter podal besedo tov. dr. Rybaru, ki je v krasnem in temeljitom referatu podal jasno sliko našega zunanje političnega položaja. Po referatu je predlagal resolucijo, ki je bila sprejeta z viharim odobravanjem, kakor so živahni pritrjevalni vzkliki tudi opetovanokrat prurušili dr. Rybarevo poročilo. Referat in resolucijo prinašamo na drugem mstu.

Po dr. Rybarevem referatu je bilo na dnevnem redu poročilo poslancev. Ker je kot prvi poročal predsednik zborovanja poslanec tov. Deržič, je oddal predsedstvo tov. Juvan ter nato v stvarnem poročilu orisal naš današnji notranjepolitični položaj. Podal nam je sliko ustavnogrne skupščine ter orisal delo ustavnega odseka.

Za Deržičem je govoril poslanec tov. Brandner o taktiki sodelovanja naših dveh poslancev v skupščini. Omenjal je, da večina političnih strank išče v Belemgradu le sebe ojačiti in trenutno zadovoljiti svoje volilce ter svojim strankarskim interesom ali celo interesom posameznikov podrejšo koristi države in naroda. Ker temu vzgledu naša poslanca nista mogla slediti, se nista doslej pridružila nobenemu političnem klubu, marveč sta ostala sama ter si ohranila proste roke in svobodno voljo, dasi so ju snubile največje in najmočnejše stranke v svoje klube.

Zadnji čas pa so izstopili poslanci slovenske Samostojne kmečke stranke iz Zemljoradničke stranke zajednice, ker jih je za tvoritev kluba premalo, snubijo naša poslanca, naj z njimi zajedno stvorijo klub. Dasi se še nista odločila ter sta oba iz principa proti vstopu v klub, vendar z ozirom na disciplino v stranki prepuščata odločitev v tem oziru načelstvu stranke.

Po Brandnerjevem govoru se je oglasil k besedi tovariš Lenšček ter povdarjal, da mora biti v stranki odločilna ideja ter da treba ohraniti

narodno-socialistični prapor čist in comadeževan. V ostalem izreka obema poslancema zahvalo in neomejeno zaupanje.

Tov. Žabkar povdarja, da sta se oba poslancema izkazala v vsakem oziru vredna zaupanja volilcev ter jima izreka zahvalo.

Tov. Tavčar omneja, da je načelstvo razmotrivalo položaj, ki je nastal z izstopom poslancev SKS iz zemljoradniškega kluba ter da uvideva težak položaj naših poslancev. Navzlic temu pa je načeloma proti vstopu naših poslancev v klub SKS. Vendar želi slišati mnenje ostalih zborovalcev.

Tov. Tavčar govori na to o dobrih in slabih posledicah, ki bi jih imel ta korak za stranko. Razvije se debata, v katero sta zlasti živahno posegla tovariša Rupnik in dr. Rybar. Vsi zborovalci so bili edini v mnenju, da naši poslanci v klubu SKS nimajo kaj iskati. Pomembna pa je bila debata zato, ker se je ugotovilo popolno soglasje vseh zastopnikov stranke, da je treba vedno in v vsakem slučaju podrediti vse trenutne koristi in interese stranke veliki in močni ideji, katero stranka zastopa. Ideja je vse, stranka pa le okvir, ki to idejo obdaja.

Tovariš Fakin je podal nekaj glavnih programatičnih točk ter označil naše stališče do ostalih političnih strank. Vsled pomankanja časa njegovo poročilo ni moglo biti obširno, zato pa je bilo jedrnato.

Ker je čas potekal ter se je štajerskim delegatom mudilo na vlak, sta se morala referata o organizaciji in tisku ter o občinskih volitvah črtati iz dnevnega reda.

Prešlo se je takoj k volitvam ter je bil za načelnika stranke zopet enoglasno izvoljen tov. Deržič, I. podnačelnik Juvan Rudolf, II. podnačelnik Selinšek Fran.

Člani načelstva: Tavčar Ivan, dr. Peterlin Viktor, Hiter Ivan, Urbančič Karol, Pesek Anton, Bajtova Marija, Fakin Zorko, Babnik Jakob, Ambrožič Josip, Bavdek Vekoslav, Est Rudolf, Rupnik Fran, Malgaj Anton, Porenta Peter, Leitgeb Anton.

Člani nadzorstva: Verbič Ivo, Zupančič Maks, Jakič Aleš, Kranjc Ivan, Hvala Milan, Šimnovec Rudolf.

Med slučajnostmi je predlagal tov. Est zvišanje strankinega davka. Tov. predsednik je otvoril debato, katere so se udeležili tov. Juvan, Pesek, Zupan, dr. Jureček Avgustin, Čebin in Rupnik. Na predlog tov. Žabkarja se sklene sklicati sestanek strokovnjakov glede ustanovitve gospodarskih organizacij. Poseben odsek pa naj razmotri o tem, kako naj se strankin davek zviša, na kak način naj se pobira in kako bi prišla stranka do novih virov dohodkov.

Ob polu 7. uri zaključil predsednik zborovanja z zahvalo češkemu delegatom na udeležbi in s pozivom na zborovalce, naj gredo z novimi silami na delo v zmislu smernic, ki so se podale na tem krasno uspelem zborovanju.

Resolucija o zunanji politiki sprejeta po referatu dr. Rybara na glavni skupščini NSS v Ljubljani 19. marca 1921.

Narodno-socialistična stranka se zaveda, da more le taka zunanja politika odgovarjati interesom in potrebam našega naroda in naše države, ki se v skladu z načeli prave demokracije vodi s kolikor mogoče aktivnim sodelovanjem ljudstva in njegovih izvoljenih zastopnikov; smatra oslobojenje pod tujim jarmom se nahajajočih Jugoslovancev za eno glavnih nalog naše nacionalne države, katero nalogo pa bo mogoče izpolniti le, ako si naša

država razven notranje konsolidacije pridobi tudi zanesljive zveze s prijateljskimi narodi in se izogne vsaki mednarodni akciji, ki služi le tujim interesom;

zato zahteva, naj si parlament zagotovi izdatnejšo kontrolo in sodelovanje v vseh važnejših vprašanih zunanje politike, posebno pa z ustanovitvijo stalnega odseka za zunanje stvari po vzorcu drugih demokratičnih in naprednih držav;

zahteva, da se naša vlada zavzame za varnost naših neodrešenih bratov na Koroškem in na Primorskem in za povrnitev škode, povzročene po besnenju podivjanih druhal, mnogokrat ob asistenci in celo aktivnem sodelovanju odgovornih državnih organov;

zahteva, da se v to svrhu eventualno posluži primernih represalij in predvsem da ne stopi v pogajanja z Italijo, dokler ista ne da popolnega zadoščenja za vsa nasilstva;

pozdravlja z navdušenjem zvezo sklenjeno z bratskim čehoslovaškim narodom in

prosveduje najodločneje proti vsakemu poskusu, da bi se jugoslovanska vojska zlorabila v zaščito interesov zapadnega kapitala, ker, akoravno odločno obsoja strahovlado boljševiskih diktatorjev, je mnenja, da ne sme niti eden jugosl. vojak, ako ni naša država napadena, dvigniti svoje orožje proti ruskemu ljudstvu

klicati: ako ni naša država imela dovolj vojakov in orožja, da rasi 600.000 Jugoslovancev izpod laškega jarma, potem ne sme žrtvovati niti enega za rešitev francoskih in angleških kapitalov na Ruskem.

Geslo naše zunanje politike mora biti: Zvesti dani besedi, zvesti prijateljem, pred vsem zvesti lastnemu narodu, zvesti Jugoslovancem, zvesti Slovanstvu.

Govor dr. Rybara na zboru zaupnikov NSS.

Referat o zunanji politiki je v našem političnem življenju novost. Naši politični dnevniki in revije so se pač tu pa tam bavili tudi z vprašanji zunanje politike in prinašali vesti in preglede o dogodkih zunaj naših mej; no v življenju naših političnih strank ni zunanja politika igrala skoraj nikake vloge.

Pod Avstrijo je to bilo do neke meje razumljivo. Ustroj ustavnih institucij a. o. monarhije je napravil iz zunanje politike monopol poklicne diplomacije, ki se je zopet rekrutirala skoraj izključno le iz aristokratskih in starih birokratičnih rodbin. Ljudstvo in njegovi parlamentarni zastopniki so bili skoraj popolnoma izključeni od sodelovanja in kontrole: zunanja politika ni spadala v kompetenco državnega zbora, temveč je bila pridržana tisti karikaturni parlamentarnega zastopstva,

ki se je imenovala delegacija. Enkrat ali dvakrat na leto je minister za zunanje stvari stopil dol iz svojega Olimpa na Ballplatzu, a se ni pomešal med navadne smrtnike, temveč je le pred omenjenim številom skrbno izbranih delegatov privzdignil nekoliko, kolikor se je namreč njemu zljubilo, tisto zagrinjalo, ki je zakrivalo visoki misterij njegove zunanje politike. Včasih se je pač našel kak predrzneš, ki je motil dostojanstveno harmonijo tega zbora, no njegov glas se je navadno izgubljal med hvalo — in slavospevi oficijelnih in oficijoznih velikih duhovnov in levitov in minister se je mogel mirno in samozavestno vrniti v svoje nedostopno svetišče. Kritika, tudi če se je oglasila, mu ni mogla škoditi: saj ni bil nikomur odgovoren razven lastni, a zelo gluhi vesti.

Ni tedaj čudno, da med avstrijskimi narodi ni bilo nikakega zanimanja za vprašanja zunanje politike. Ta panoga javnega življenja se je atrofizirala. Dunajski parlament se je pač tresel od razburjenja, če se je kak minister predrznil n. pr. odpreti slovenske pararelke na celjski gimnaziji ali pa imenovati češkega sodnika v kako mesto takozvanega sklenjenega nemškega ozemlja na Češkem; temu tako občutljivemu parlamentu in sploh vsej avstrijski javnosti pa je bilo več ali manj vse eno, ali se veže monarhija z Rusijo ali z Italijo; ali je njen prijatelj angleški kralj ali pa turški sultan. Mirno so gledali, kako si velevlasti delijo svet, kako si je celo komaj nastala kraljevina Italija znala pridobiti kolonije, dočim monarhija ne samo na kaj takega niti misliti ni mogla, temveč je vedno bolj izgubljala upliv celo tam, kjer je bil ta vpliv nekaj odločujoč, kakor na pr. v Levantu. Le to zanimanje, to nepoznanje zunanje politike, to pomanjkanje vsake kontrole nad poklicno diplomacijo nam razlaga, kako je mogla taka ničla, kakor je bil grof Berchtold, izzvati leta 1914. konflikt, iz katerega je nastala in morala nastati svetovna vojna z vsemi svojimi grozotami in posledicami.

Zalibog so bivši a. o. Jugoslovanci to mentaliteto, to nezanimanje prenesli tudi v novo državo. V času, ko so bile oči vsega sveta obrnjene v Pariz in ko so vsi narodi napenjali vse svoje sile in zapostavljali notranje borbe, da si zagotovijo ugodno rešitev svojih mednarodnih vprašanj, je kazalo politično življenje naše države naravnost obupno sliko. Naši politiki so mislili, da so s tem, da so poslali delegacijo v Pariz, že storili vse, kar je potrebno za dober uspeh. Kakor v Avstriji so bili mnenja, da je zunanja politika nekaj, kar nima z notranjo nič opraviti.

Da sta pa v resnici v najtesnejši zvezi in medsebojni odvisnosti; da sta pravzaprav le različni obliki enega in istega državnega življenja in da ni mogoče delati dobre in uspešne politike na zunaj, če ni država v notranjosti vrejena in močna, na to so naši politiki le preradi pozabljali. Brez ozira na izvanredno težki mednarodni položaj naše države (vse meje so bile sporne; naši najnevarnejši sovražniki [Italija in Romunija] so bili člani antante in konference, eden celo član vrhovnega sveta in torej sodnik v lastni stvari) so naši politiki doma uganjali najbolj sterilno strankarsko politiko in slabili ugled in moč države na zunaj in na znotraj z neprestanimi ministrskimi krizami v najresnejših momentih in ob najbolj malenkostnih vprašanih.

Dalje prihodnjic.

Razširjajte „Novo Prav“

Izdaja konzorcij „Nove Pravde“. Odgovorni urednik: H. Sever. Tiska Zvezna tiskarna v Ljubljani.

Oni gospod

črnih brkov, ki nas je pri svojem povratku semkaj, v včerajšnjem vlaku tako prijetno zabaval in med drugim pripovedoval, da ima radi vporabe „Crdal-a“ za nekoliko vinarjev tedensko — mehke in gibčne čevlje, je napravil na moje hčerke: Prisko, Urško, Porcijunkulo in Školastiko globok utisek, in se naproša, ako je še tukaj, da nas obišče.

Evsebije Lukavič, vila: „Dekliški golobnjak.“

Mariborska eskomptna banka

Maribor, Aleksandrova ulica šte. 11.

Podružnici: MURSKA SOBOTA in VELIKOVEC.

Prevzema denarne vloge in izvršuje vsakovrstne bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Franc Brumat

Ljubljana

6-9

vsakovrstno mariborsko
Mestni trg
šte. 25, I. n.

Kdor hoče imeti res s pravimi predvojnimi barvami prepleskano hišo, naj se obrne

edino le na domačo tvrdo

Tone Malgaj

13-11 pleskar in ličar

Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 6.

Pnevmatike

za avto in kolesa v vseh demizijah, gumijeve predmete, vsakovrstne žice za električno napeljavo, elektrotehnični material in vsakovrstne potrebščine priporoča po najnižjih cenah 11-12

M. KUŠTRIN

Ljubljana

Dunajska cesta št. 20

Telefon šte. 470.

Podružnica: Maribor

Jurčičeva ulica št. 9.

Vajenca

sprejme za pleskarsko obrt

Tone Malgaj

Kolodvorska ulica šte. 6.

Plača po dogovoru. 22-6

Kapital: 20.000.000 kron.

Rezerve okrog 6.000.000 K.

Slovenska eskomptna banka

LJUBLJANA
Selenburgova ul.

Interesna skupnost s „Hrvatsko eskomptno banko“ in „Srbsko banko“ v Zagrebu.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

Denarne vloge - Nakup in prodaja: efektov, deviz, valut - Eskompt menic, terjatev, faktur - Akreditivi - Borza. 20-4